

NENAŠIEL SA NIK OKREM TOHOTO CUDZINCA, ČO BY SA BOL VRÁTIL A VZDAL BOHU SLÁVU

biblický komentár otca Alberta Maggi, OSM, zdroj: www.studibiblici.it, video príhovor v taliančine [TU](#)

Lk 17, 11-19

Na ceste do Jeruzalema prechádzal Ježiš pomedzi Samáriu a Galileu. Ako vchádzal do ktorejosi dediny, išlo oproti nemu desať malomocných mužov. Zďaleka zastali a hlasne kričali: „Ježišu, učiteľ, zmiluj sa nad nami!“

Keď ich uvidel, povedal: „Chodte, ukážte sa kňazom!“ A ako šli, boli očistení.

Len čo jeden z nich spozoroval, že je uzdravený, vrátil sa a veľkým hlasom velebil Boha. Padol na tvár Ježišovi k nohám a ďakoval mu; a bol to Samaritán.

Ježiš na to povedal: „Neočistilo sa ich desať? A tí deviaty sú kde? Nenašiel sa nik okrem tohoto cudzinca, čo by sa bol vrátil a vzdal Bohu slávu?“

A jemu povedal: „Vstaň a chod', tvoja viera ťa uzdravila.“

Lukášovo evanjelium 17, 11-19 je zdanlivo jednoduché, ľahko sa číta. V skutočnosti je to azda jeden z najkomplikovanejších a najkomplexnejších úryvkov Lukášovho evanjelia.

Pokúsme sa teda pochopiť protirečenia a zmysel, ktorý nám chce evanjelista ponúknuť v tomto úryvku. Lukáš píše: „**Na ceste do Jeruzalema.**“ Evanjelista použil grécke slovo *Ierusalem*, ktoré označuje Sväté mesto. Ježiš ide v ústrety poslednej konfrontácii na miesto, ktoré bolo v tej dobe tou najposvätnějšíou inštitúciou na svete, kde bol Pánov chrám.

A Ježiš sa tejto inštitúcii vzoprel. Cesta, ktorú nám evanjelista vykresľuje, je ale trochu zvláštna. Lukáš píše, že Ježiš „**prechádzal pomedzi Samáriu a Galileu**“. Mal by však napísať, že prechádzal cez Galileu a až potom cez Samáriu. Ak máme aspoň trochu predstavu o tom, ako vyzerala Palestína za Ježišových čias, potom vieme, že na severe je Galilea, uprostred je Samária – oblasť obývaná pohanmi, ľuďmi považovanými za tých najodpudivších a Bohu najvzdialenejších – a nakoniec na juhu bola Judea a v nej Jeruzalem.

Evanjelista by teda mal napísať, že Ježiš prechádzal cez Galileu a Samáriu. Prečo ale tvrdí, že prechádzal cez Samáriu a Galileu? Pretože chce sústrediť pozornosť čitateľa na to, čo sa odohráva v krajine Izraela – v Galilei.

„**Ako vchádzal do ktorejosi dediny...**“ Evanjelista nám tu ponúka cenné údaje, ktoré nám pomáhajú pri vysvetľovaní. Keď sa v evanjeliu objavuje výraz „dedina“, vždy to znamená nevraživosť, nepochopenie alebo odmietnutie Ježišovho posolstva. Ako to? Pretože dedina je miesto zakorenené v tradíciách, miesto podriadené mestu.

V meste sa však módy menia, prichádzajú, odchádzajú. Ale v dedine prekvitajú tradície. Dedina je teda tam, kde platí pravidlo: „*prečo by sme mali niečo meniť, vždy to takto bolo*“. A tak vždy, keď v evanjeliu nachádzame výraz „dedina“, je to označenie miesta, v ktorom panujú tradície až do krajnosti, miesto nepochopenia či odmietnutia Ježišovho posolstva.

A tu prichádza prekvapenie: **„Ako vchádzal do ktorejśi dediny, išlo oproti nemu desať malomocných mužov.“** To nie je možné. Malomocní predsa nemohli žiť v dedine. Keďže boli nositeľmi nákazlivej choroby, museli žiť mimo dediny. Ako to, že nám tu evanjelista hovorí, že títo malomocní boli v dedine? Evanjelista nám okrem historického príbehu poskytuje cenné údaje: tí, ktorí žijú v zovretí tradícií, podriadení tradičnému náboženstvu, sú ako malomocní, čiže sú nečistí.

Nemajú žiadnu možnosť kontaktu s Bohom. Títo sú malomocnými práve preto, že žijú v dedine. Aj správanie týchto malomocných je čudné. **„Zďaleka zastali.“** Na jednej strane evanjelista píše, že **„išli oproti nemu,“** na druhej strane **„zďaleka zastali.“**

Na jednej strane porušujú zákon, ktorý zakazoval malomocnému priblížiť sa k ľuďom, na druhej strane ho dodržiajú. Prostredníctvom obrazu týchto malomocných nám evanjelista ukazuje ťažkú cestu učeníkov, ktorí sú očarení Ježišovým slovom, slobodou obsiahnutou v jeho posolstve, ale zároveň sú ešte stále otrokmi náboženských tradícií, ktoré majú v krvi.

A hlasne kričali: „Ježišu“... a preklad hovorí **„učiteľ“**, ale v skutočnosti je to **„majster“**, a takto sa v tomto evanjeliu obracali na Ježiša iba učenici a zvlášť Peter. Je to literárna pomôcka, ktorou nám chce evanjelista naznačiť, že malomocní sú zobrazením učeníkov. A pokračujú: **„Zmiluj sa nad nami!“** Na jednej strane sú podriadení náboženstvu, ktoré im bráni plnému spojeniu s Bohom, a na druhej strane by od neho chceli byť oslobodení, ale nemajú na to silu, a tak žiadajú Ježiša o pomoc.

„Keď ich uvidel, povedal...“ Ježiš ich neuzdravuje, Ježiš ich nelieči, ale dáva im príkaz: **„Chodte, ukážte sa kňazom!“** Ježiš ich pozýva, aby vyšli z dediny, kňazi bývali v Jeruzaleme, Ježiš ich teda vyzýva, aby opustili miesto tradície, náboženskej tradície, kde platia príkazy, a to je to skutočné malomocenstvo, ktoré ľuďom zabráňuje otvoriť sa vzťahu s Bohom. *Vždy to tak bolo, prečo by sme to mali meniť?*

A naozaj, **„ako šli, boli očistení.“** Ježiš nekoná žiaden skutok voči malomocným, Ježiš ich pozýva, aby opustili dedinu. A keď vyjdú z dediny, sú očistení ešte predtým než prídu ku kňazom, ktorí majú potvrdiť ich uzdravenie. Aj tu je jedno prekvapenie. **„Len čo jeden z nich spozoroval, že je uzdravený,“** Ježiš teda uzdravil, očistil všetkých desiatich, **„vrátil sa a veľkým hlasom velebil Boha. Padol na tvár Ježišovi k nohám“** – skloniť sa niekomu k nohám je znakov učeníctva – **„a ďakoval mu; a bol to Samaritán.“**

Toto je prekvapenie, ktoré nám pripravil evanjelista. Všetci desiati sa uzdravili, sú očistení, ale iba jeden sa vrátil poďakovať. A kto to je? Ten, ktorý je od Boha najďalej, Bohom vylúčený, pre ktorého nieto spásy. Ten, ktorého samotné meno Samaritán bolo niečím odpudzujúcim. Nazvať niekoho Samaritán bola tá najhoršia urážka, keď chcú uraziť Ježiša, nazývajú ho Samaritán¹.

A tak človek, ktorý je od Boha najďalej, ktorý sa považuje za Bohom vylúčeného, je naopak ten, ktorý vníma Božie konanie vo svojom živote. *Ježiš na to povedal: „Neočistilo sa ich desať? A tí deviaty sú kde? Nenašiel sa nik, čo by sa bol vrátil a vzdal Bohu slávu?“*...vzdávať Bohu slávu bolo výlučným privilegiom Izraelského ľudu, Samaritáni boli vylúčení... **„okrem tohto cudzinca?“**, čiže Bohu najvzdialenejšej osoby.

A jemu povedal: „Vstaň a chod', tvoja viera ťa uzdravila.“ Evanjelista nám týmto úryvkom naznačuje a poučča nás, čo je to viera. Čo je to viera? Mnohí považujú vieru za Boží dar. Nie je to tak. Ak by bola viera Božím darom, mali by pravdu tí, čo sa oháňajú tvrdením: *„Mne tento dar Boh nedal. Ty máš ale šťastie, že máš toľko viery“.*

¹ Jn 8, 48

lní zas majú vieru, ale keď sa im život obráti naruby, čo sa môže vždy stať, povedia: „*Mal som veľa viery, ale potom som ju stratil*“. Nie! Viera nepochádza od Boha, vieru buď máme alebo nemáme. Neexistuje, že ju máme iba na určitý čas, a potom ju stratíme. Viera nie je Božím darom pre ľudí, ale je odpoveďou ľudí na dar lásky, ktorý Boh ponúka celému ľudstvu.

Je ale zvláštne, že v tomto evanjeliu sú za vieru chválení tí, ktorí boli považovaní za Bohu najvzdialenejších. Takmer sa zdá, že tí, ktorí žijú vo vnútri náboženského systému, majú akýsi filter, ktorý im bráni v tom, aby si uvedomili Božie konanie, aby mali vieru. Ježiš v tomto evanjeliu chváli vieru rímskeho vojaka², chváli vieru prostitútky³ – nositeľky všemožného znečistenia, tej najvzdialenejšej od Boha.

Ježiš rovnako chváli vieru ženy s krvotokom⁴, ktorá bola považovaná za nečistú rovnako ako malomocní⁵; Ježiš chváli vieru slepého⁶, ktorý bol považovaný za Bohom prekliateho. A naopak, napomína svojich učeníkov, nazýva ich malovernými⁷. Náboženstvo, všetka tá zmes praktík a povier, ktoré boli odovzdané ľuďom, je ako filter, ktorý ľudstvu bráni v tom, aby uvideli Božiu lásku, ktorú on túži odovzdať každému z nás, nikoho nevylučujúc.

Nikto na svete sa nemôže považovať za vylúčeného z Božieho konania. A náboženstvo – to skutočné malomocenstvo – ale nie Boh, rozdeľuje ľudí na čistých a nečistých, na hodných a nehodných, na zaslúžených a nezaslúžených. Božia láska sa obracia na každé stvorenie. Prijat' ju a odpovedať na ňu, to sa volá viera.

Preklad: Zuzana Černá

Poznámky pod čiarou: tím ZAOSTRI/DC

² Lk 7, 9

³ Lk 7, 50

⁴ Lk 8, 48

⁵ Lk 17, 19

⁶ Lk 18, 42

⁷ Lk 12, 28